

κτλ. « και τὸ K, 10· τῆς μεταφυσικῆς και τὸ I, 10, και τὸ V, 2 τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, και τὸ III, τοῦ περὶ ψυχῆς, και τὸ III ι. τοῦ περὶ οὐρανοῦ, και πολλὰ ἄλλα. ἐξ αὐτοῦ δὲ οἱ ἔπιτα συγγραφεῖς τὴν λέξιν ταύτην παρέλαβον, ὡς Πλούταρχος πρὸς Κολώτην ἐν τῷ 4. κεφαλαίῳ και 23, και ἐν τῷ συγγραμμάτι πῶς δειτὶ τὸν νόν ποιημάτων ἀκούειν (VI. σελ. 70.) οἱ μὲν φιλόσοφοι παραδείγματι χρῶνται, νοουητοῦντες και δικαύκτοντες ἐξ ὑποκειμένων, α και ἄλλοι πολλοὶ οὐς χάριν συντομίας παραλείπουεν.

Ὁ Σ. Κόμνος ὁμοῦς ἀγνοῶν και τὴν λέξιν, και τὴν φιλοσοφικὴν αὐτῆς ἔνοιαν νομίζει, ὅτι, λέγων τὸν ἄνθρωπον ἀρχὴν τῆς φιλοσοφίας, λαλεῖ τὴν ἀνθρωπίνην γλῶσσαν και πρὸς ἐπιθεταίωσιν τῆς δεξασίας αὐτοῦ ταύτης φέρι χωρίον τι ὑπομνηματιστοῦ, ὡς τὸ (« τῶν Πλατανικῶν διαλόγων και πύσης, ὡς εἰπεῖν. τῆς φιλοσόφου θεωρίας ἀρχὴν κυριωτάτην και βεβαιωτάτην εἶναι νομίζομεν τὴν τῆς ἐκτυτῶν οὐσίας διάγνωσιν τῆς γὰρ ὁρθῶς ὑποθεσίσεως, και τὸ ἀγαθὸν τὸ προσήκον ἡμῖν, και τὸ τούτῳ μαχόμενον κακόν, κατωκαταμαθεῖν ἀκριβεστερον διηγήσασθε» πέφυκε γὰρ ἐκάστῳ τῶν ὄντων ὡςπερ εἶναι διάφορον, οὕτω δὲ και ἡ τελειότης, τοῖς μὲν ἄλλῃ, τοῖς δὲ ἄλλῃ. κατὰ τὴν τῆς οὐσίας ὕψισιν. » ) τὸ ὅποιον ὁμοῦς δὲν ἔννοεῖ, διότι αὐτὸ ἐκτίθησιν, ὅτι ἡ ἀληθὴς γνώσις ἐστὶν ἡ γνώσις τῆς οὐσίας και ἡ τοιούτη ἰδέα δὲν εἶναι μόνον Σωκράτους, ἀλλὰ και Πλάτωνος και Ἀριστοτέλους, διακρινόμενων ἀλλήλων μόνον κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς οὐσίας· ἐαυτὸν ὁμοῦς, ἦτοι τὸν ἄνθρωπον, οὐτε ὁ Σωκράτης λέγει ἀρχὴν, οὐτε μετὰ τοῦ θεοῦ συνέχεεν, οὐτε ὁ Πλάτων και Ἀριστοτέλης, ὡς ὁ Σ. Κόμνος, ἀλλὰ τὸν θεὸν και διέκρινον τοῦ ἀνθρώπου και ἐαυτῶν ἀνώτερον ὑπετίθητο (« Ἀλκιβιάδης Πλάτωνος πρῶτος, ἦτοι περὶ φύσεως σελ. 124. Σωκ. « ὁ ἐπίτερος ἡ Περικλῆς, ὁσος. Ἀλκ. Τίς οὗτος ὁ Σώκρατες; Σωκ. Θεός, ὁ Ἀλκιβιάδης » ) ὅτι δ' ὁ Σ. Κόμνος οὐτε τὸ νομίζομεν ἔννοησεν, ὅτι ἐστὶ δόξα τοῦ ὑπομνηματιστοῦ, οὐτε τὴν τελειότητα, ὅτι λέξις Ἀριστοτέλους, διότι ἄλλως θὰ ἔννοεῖ, ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο δὲν ἐκτίθησιν θεωρίαν Πλάτωνος γνησίαν, ἀλλὰ Νεοπλατωνικῶν, οἵτινες διὰ τὸν συλλεκτικὸν αὐτῶν τρόπον πλεῖστα και Πλάτωνος και Ἀριστοτέλους διέστρεψαν.

Ἄλλ' οὐχ ἦττον ἀμαθὴ δεικνύει ὁ Σ. Κόμνος ἐαυτὸν, ὅτι παραπέμπων εἰς τὸ ἔλαττον τῆς μεταφυσικῆς βιβλίον, μὴ ὄν ὄλον γνήσιον, δεικνύει οὕτως, ὅτι ἀγνοεῖ, ὅτι τὸ πρῶτον τῆς μεταφυσικῆς διαιρεῖται εἰς δύο βιβλία· ὅτι δ' ἀγνοεῖ τὸ μείζον Α τῆς μεταφυσικῆς, ἀποδείξεις τούτου εἶναι και τὸ 2 κεφάλαιον τοῦ Α τῆς μεταφυσικῆς· διότι ἐν αὐτῷ λεγὼν ὁ Ἀριστοτέλης « ἡ μάλιστα ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ τοῦ μάλιστα ἐπιστητοῦ, μάλιστα δ' ἐπιστητὰ τὰ πρῶτα και τὰ αἰτία· διὰ γὰρ ταῦτα και ἐκ τούτων τὰλλα γνωρίζεται, ἀλλ' οὐ ταῦτα διὰ τῶν ὑποκειμένων, » (ὄρα τὸ Β, και τὸ Ζ, και τὸ Α, τῆς μεταφυσικῆς και τὸ I και τὸ Θ και τὸ Μ βιβλίον, ἐν οἷς περὶ τῆς οὐσίας ὁ λόγος και τῶν πρῶτων ἀρχῶν και αἰτίων),

δὲν ἔννοεῖ τὸν ἄνθρωπον τῆς φιλοσοφίας ἀρχὴν, ἀλλὰ τὰ πρῶτα, και τὰ αἰτία, μέγιστον δὲ τὸν θεόν (ὅτι γὰρ θεὸς δοκεῖ τῶν αἰτίων πάντων εἶναι και ἀρχὴ τῆς)

Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ὁ Πλάτων ἐν τῷ Θαιετή, τῷ λέγει τὸν ἄνθρωπον μέτρον πάντων χρημάτων, εἶναι ὁμοῦς βεβαίον, ὅτι τὸ δόγμα τοῦτο ἀναφέρει εἰς τὸν Πρωταγόραν, οὐχὶ δὲ εἰς ἐαυτὸν, διότι εἰς ἐαυτὸν ἀναφέρει τὸ δόγμα, ὅτι τὸ μέτρον πάντων ἦτο ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας, δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ὁ θεός. (Πλάτωνος νόμων τὸ τέταρτον σελ. 216.) δὲ θεὸς ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρον ἂν εἴη μάλιστα. . . και κατὰ τούτων δὴ τὸν λόγον ὁ μέσωρρον ἡμῶν, θεῷ φίλος (ὅμοιος γὰρ), ὁ δὲ μὴ σώφρων, ἀνόμοιος τε και διάφορος, και ἀδικος και ἄτιμαίῳ σελ. 90. τὸ δὲ περὶ τοῦ κυριωτάτου περὶ ἡμῖν ψυχῆς εἶδος διανοεῖσθαι δεῖ τῆδε, ὡς ἄρα αὐτὸ δαίμονα θεός ἐκάστῳ δέδωκε τοῦτο, ὃ δὴ φαμέν εἰ κεῖν μὲν ἡμῶν ἐπ' ἄκρῳ τῷ σώματι, πρὸς δὲ τὴν ἐν οὐρανῷ συγγένειαν ἀπὸ γῆς ἡμᾶς αἶρειν, ὡς ὅτι τας φυτὸν οὐκ ἐγγειον, ἀλλ' οὐράνιον. α) Ἐάν δὲ μετὰ Σ. Κόμνου ὁ ἄνθρωπος ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας ἐπισησθῆ, τότε συνεπῶς ἀναιρεῖται ἡ ὅλη μεταξὺ Σοφιστῶν και Σωκράτους διαφορά, διότι εἰ Σοφιστῶν εἶναι, οἱ ἐκλαμβάνοντες τὸν ἄνθρωπον πάντων ἀρχὴν

Ἐάν δὲ ἡ εἰδικὴ αὕτη διαφορά ἀναιρεθῆ, ἦν ἐν ἀγνοίᾳ ὁ Σ. Κόμνος ἀληθῶς ἀναιρεῖ, τότε ἀναγκαστικῶς ἡ σοφιστικὴ συνταυτίζεται τῇ Σωκράτους θεωρίᾳ. Ἀλλὰ δὲ, εἶναι ἀσέβεια, και ἀσέβεια μέγιστη τὸ νὰ ταχθῶν εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τῶν σοφιστικῶν κατηγορίαν και Σωκράτης, και Πλάτων, και σοφιστῶν αἰσῶναι κατὰ τὸν ὅσον ὅσον εἶναι ἀλλήλων οὕτω δὲν ἀποφύονται, εἰς τὴν ἠθέλε συνίσταται ἡ μεγάλη Σωκράτους σημασία, εἰς ἣν ἀποβλέψας ὁ Κικέρων εἶπε « primus philosophiam devocavit e coelo, et in domos etiam introduxit » εἰ ὁ Σωκράτης μηδὲ τῶν σοφιστῶν διεκρίνετο; Ἀλλὰ ὁ Σ. Κόμνος, εἰ τὴν σημασίαν τοῦ ἐξ ὑποκειμένου ἐγίνωσκεν, ἤθελε γνωρίσει και τὴν μεταξὺ τῆς ἐξ ὑποκειμένου τῶν σοφιστῶν θεωρίας εἰς τὴν Σωκράτους, και τὴν μεγάλην τοῦ Σωκράτους σημασίαν ἀλλ' εἰς τοῦτο ὁ Σ. Κόμνος, ὡς και ἐν τῷ προδρόμῳ και τῆς ἀπαντήσεως ἀποδείκνυται, δεικνύει και ἰκανός. Ἡ σοφιστικὴ τὸν ἐξ ὑποκειμένου νόον, τοῖς τὸν ἐμπειρικὸν ἄνθρωπον, κατὰ τὴν Σ. Κόμνου γλῶσσαν, ἀρχὴν τῆς φιλοσοφίας ἀποφνημαμένην ἐφφρασεν ἀληθῶς ἀρχὴν νεῶν και τὴν φυσικὴν ὑπετέρησε φιλοσοφίαν, περιέπεσε ὁμοῦς εἰς μέγιστον ἀντίφασιν, διότι καταστήσασα τὸ δοκοῦν τοῦ ὑποκειμένου και τὸ τέλος αὐτοῦ ἀνώτερον τοῦ τέλους τοῦ ὑποκειμένου και τῆς φύσεως πᾶσαν ἀλήθειαν ἀφαιρέσασα δὲν ἠδυνήθη αὐτὴν ἢ ἀποδῶσθαι τῷ ὑποκειμένῳ. Ἀπολοπὸν ἡ Πρωταγόρου δεξασία, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ ἀρχὴ πάντων, ἐξήρесе τῆς φύσεως πᾶσαν πραγματικὴν ἀλήθειαν, και ἀπασαν τὴν γνώσιν ἐξ ὑποκειμένου κατέστησεν, δὲν φελλίζεται πρὸς ταῦτα ἀληθῶς ὁ Σ. Κόμνος, τὸν ἄνθρωπον ἀρχὴν ἀποφνηματικῶς και λαλῶν οὕτω τὴν γλῶσσαν τοῦ σοφιστοῦ Πρωταγόρου;